

642

Wet van 22 december 1983 tot wijziging van de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en van de Wet tarieven in burgerlijke zaken (Wet tijdelijke voorzieningen rechtsbijstand)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het, ter stabilisering van de kosten van de van overheidswege gefinancierde rechtsbijstand, wenselijk is tijdelijke voorzieningen te treffen voor de toepassing van de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden (Stb. 1957, 233);

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

In de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden¹ worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A. Artikel 8 wordt gelezen:

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld betreffende:

a. de gevallen waarin uitsluitend ter zitting van het bureau van advies kan worden gediend;

b. de gevallen waarin de toevoeging van een advocaat, procureur of gerechtsdeurwaarder uitsluitend voor de verlening van rechtsbijstand van adviserende aard, dan wel uitsluitend voor de verlening van processuele rechtsbijstand, kan plaatsvinden;

c. de gevallen waarin het verzoek om rechtsbijstand, in afwijking van artikel 11, eerste lid, uitsluitend mondeling ter zitting van het bureau kan worden ingediend;

d. de gegevens welke in een schriftelijk verzoek om rechtsbijstand, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, moeten worden vermeld;

e. de wijze waarop en de mate waarin met de wens van de verzoeker om toevoeging van een bepaalde raadsman zal worden rekening gehouden.

2. De regels, bedoeld in het voorgaande lid, kunnen voorschriften inhouden omtrent de voor de verlening van rechtsbijstand in aanmerking te nemen maatstaven, waaronder begrepen het financiële belang van de zaak en de draagkracht van de verzoeker. Zij kunnen, behoudens de in dit lid bedoelde voorschriften, voor één of meer bureaus worden gegeven.

3. De voordracht voor een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het eerste lid wordt niet gedaan dan nadat het ontwerp in de Nederlandse Staatscourant is bekend gemaakt en aan een ieder de gelegenheid is geboden om binnen dertig dagen na de dag waarop de bekendmaking is geschied, wensen en bezwaren ter kennis van Onze Minister van Justitie te brengen. Gelijkijdig met de bekendmaking wordt het ontwerp aan beide Kamers der Staten-Generaal overgelegd.

B. Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. Van het eerste lid wordt de aanhef gelezen:

Onverminderd het krachtens artikel 8 bepaalde, wordt rechtsbijstand verleend aan hen wier financiële draagkracht

2. Het derde lid wordt gelezen:

Rechtsbijstand overeenkomstig deze wet wordt verleend:

a. aan hen wier inkomen per maand f 1500 of minder bedraagt, met een eigen bijdrage van ten hoogste f 25 in geval van rechtsbijstand van adviseerende aard en f 50 in geval van rechtsbijstand van processuele aard;

b. aan hen wier inkomen per maand f 1750 of minder, en meer dan f 1500 bedraagt, met een eigen bijdrage van ten hoogste f 60;

c. aan hen wier inkomen per maand f 2050 of minder, en meer dan f 1750 bedraagt, met een eigen bijdrage van ten hoogste f 110;

d. aan hen wier inkomen per maand f 2200 of minder, en meer dan f 2050 bedraagt, met een eigen bijdrage van ten hoogste f 165;

e. aan hen wier inkomen per maand f 2325 of minder, en meer dan f 2200 bedraagt, met een eigen bijdrage van ten hoogste f 295;

f. aan hen wier inkomen per maand f 2450 of minder, en meer dan f 2325 bedraagt, met een eigen bijdrage van ten hoogste f 420;

g. aan hen wier inkomen per maand f 2575 of minder, en meer dan f 2450 bedraagt, met een eigen bijdrage van ten hoogste f 550;

h. de onder a tot en met g genoemde inkomensgrenzen worden met f 175 verminderd, indien de verzoeker alleenstaand is.

3. Na het vijfde lid wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende:

6. Indien ter zake van de behartiging van hetzelfde rechtsbelang bij verschillende instanties binnen één maand een procedure moet worden aangespannen, is slechts eenmaal een eigen bijdrage verschuldigd.

4. Het zesde lid wordt vernummerd tot zevende lid; het wordt als volgt gelezen:

Bij algemene maatregel van bestuur worden:

a. de grenzen van de financiële draagkracht in het vermogen vastgesteld;

b. nadere regels gegeven voor de verklaring, in artikel 11, tweede lid, bedoeld, die de verzoeker ter staving van zijn financiële draagkracht moet overleggen;

c. nadere regels gegeven voor de toepassing van de eigen bijdrage, alsmede voor de vaststelling van het voor de financiële draagkracht in aanmerking te nemen inkomen en vermogen.

Toegevoegd wordt een achtste lid, luidende:

8. Op de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het vorige lid, is het bepaalde in artikel 8, derde lid, van overeenkomstige toepassing.

C. Na artikel 9 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 9a

In de gevallen waarin ingevolge artikel 8 de toevoeging van een raadsman is uitgesloten, kan het bureau niettemin een advocaat, procureur of gerechtsdeurwaarder die zich daartoe heeft bereid verklaard toevoegen,

indien de verzoeker ingevolge artikel 9 voor rechtsbijstand in aanmerking komt, en hij bereid is de vergoeding waarop de hem toegevoegde raadsman ingevolge artikel 25, eerste lid, onder a aanspraak heeft, als eigen bijdrage te voldoen.

D. Artikel 11 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid wordt gelezen:

Bij het verzoek wordt een door het hoofd van het gemeentebestuur van de woonplaats van de verzoeker kosteloos af te geven verklaring overgelegd. Deze verklaring bevat zo volledig mogelijke gegevens omtrent het beroep of bedrijf van de verzoeker, zijn gezin, en omtrent zijn inkomen en vermogen en dat van de personen die tot zijn gezin behoren. Indien de verklaring niet kan worden afgegeven, omdat de verzoeker geen woonplaats in Nederland heeft, legt deze zoveel mogelijk overeenkomstige bescheiden over.

2. Het derde lid wordt gelezen:

Het bureau is bevoegd om op de bij de in artikel 9, zevende lid, bedoelde algemene maatregel van bestuur te omschrijven wijze gegevens omtrent de financiële draagkracht van de verzoeker en diens gezinsleden te vragen aan de administratie der belastingen.

E. In artikel 14 wordt het eerste lid gelezen:

Het bureau verleent, met inachtneming van de krachtens artikel 8 gestelde regels, rechtsbijstand hetzij door ter zitting van advies te dienen, hetzij door toevoeging van een advocaat of procureur.

F. Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van het eerste en tweede lid tot het tweede en derde lid, wordt een nieuw eerste lid ingevoegd, luidende:

1. De toevoeging geldt uitsluitend voor het rechtsbelang ter zake waarvan zij is verleend, en, in het geval van een procedure, voor de behandeling daarvan in één instantie, de tenuitvoerlegging van de rechterlijke uitspraak daaronder begrepen.

2. Het vernummerde derde lid wordt gelezen:

Bij de toevoeging deelt het bureau de hoogte van de opgelegde eigen bijdrage aan de verzoeker mee.

G. Na artikel 15 worden drie nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 15a

1. Afschriften van het bewijs van toevoeging en van de stukken, bedoeld in artikel 11, tweede lid, worden met de conclusie van eis, de conclusie van antwoord, het verzoekschrift of het verweerschrift ter zake van het rechtsbelang waarvoor de toevoeging werd verleend, overgelegd aan de rechter voor wie de zaak dient of, indien de toevoeging naderhand wordt verleend, onmiddellijk nadien, doch steeds voordat einduitspraak is gedaan.

2. Nadat het bewijs van toevoeging hem ingevolge het voorgaande lid is overgelegd, kan de rechter, met gehele of gedeeltelijke vernietiging van de toevoeging, een met redenen omklede uitspraak geven welke in haar plaats treedt. Deze uitspraak is niet onderworpen aan hoger beroep of cassatie. Zij wordt schriftelijk medegedeeld aan de verzoeker, de toegevoegde raadsman en het bureau dat de toevoeging verleende.

Artikel 15b

1. In spoedeisende gevallen verleent het bureau een voorlopige toevoeging. Het beslist zo spoedig mogelijk daarna over definitieve toevoeging; deze beslissing treedt met terugwerkende kracht in de plaats van die tot afgifte van de voorlopige toevoeging.

2. Bij de afgifte van de voorlopige toevoeging stelt het bureau de verzoeker een termijn, waarbinnen deze de voor de beoordeling van zijn verzoek om rechtsbijstand van belang zijnde gegevens moet hebben overgelegd.

3. Op de voorlopige toevoeging is artikel 15a, eerste lid, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 15c

1. Het bureau verleent een voorwaardelijke toevoeging indien het verzoek om rechtsbijstand, anders dan in geval van schadevergoeding, betrekking heeft op een aanmerkelijk financieel belang.

2. Na beëindiging van de rechtsbijstand kan het bureau de toevoeging met terugwerkende kracht intrekken, indien gebleken is dat de financiële draagkracht van de verzoeker zodanig is toegenomen dat deze de bij of krachtens artikel 9 gestelde grenzen overschrijdt.

3. De artikelen 15a en 21, eerste en tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

H. Artikel 21 wordt gelezen:

1. Het bureau kan de toevoeging of de voorlopige toevoeging, anders dan op verlangen van de verzoeker, wijzigen of intrekken, indien:

a. de toevoeging is verleend op onjuiste of onvolledige gegevens omtrent de aard of het belang der zaak of omtrent de financiële draagkracht van de verzoeker;

b. de verzoeker de voor een goede behartiging van zijn zaak noodzakelijke medewerking weigert;

c. de verzoeker in gebreke blijft de verschuldigde eigen bijdrage te voldoen.

2. Het bureau trekt, anders dan op verlangen van de verzoeker, de toevoeging of voorlopige toevoeging niet in dan nadat deze is gehoord of opgeroepen. De beslissing tot intrekking van de toevoeging of de voorlopige toevoeging wordt verzoeker schriftelijk onder opgave van redenen medegedeeld.

3. De toegevoegde raadsman kan zich na intrekking van de toevoeging of de voorlopige toevoeging aan de zaak onttrekken.

I. Artikel 22 wordt gelezen:

1. Tegen beslissingen van het bureau betreffende de toepassing van deze wet, kan de belanghebbende binnen dertig dagen de tussenkomst van de president der rechtbank, binnen het arrondissement waarvan het bureau is gevestigd, dan wel van een door deze aan te wijzen rechter van die rechtbank, inroepen. Tegen de beslissing staat generlei voorziening open.

2. De regels, bedoeld in artikel 8, kunnen een daarbij aan te wijzen rechter bij uitsluiting bevoegd verklaren tot de beslissing over de toepasselijkheid van in die regels omschreven uitzonderingsbepalingen, alsmede voor de tussenkomst in het voorgaande lid bedoeld. De laatste volzin van het voorgaande lid is van toepassing.

J. Van artikel 24 wordt

1. het eerste lid gelezen:

De verzoeker is de hem opgelegde eigen bijdrage verschuldigd aan de hem toegevoegde advocaat, procureur of gerechtsdeurwaarder. De verschuldigde eigen bijdrage bedraagt niet meer dan het bedrag der vergoeding waarop de advocaat, procureur of gerechtsdeurwaarder ingevolge artikel 25, eerste lid, recht heeft.

2. het derde lid gelezen:

Indien de verzoeker in gebreke blijft het van hem verlangde voorschot of de verhoging daarvan te voldoen, kan de betrokken raadsman het bureau om toepassing van artikel 21 verzoeken.

K. In artikel 25 wordt het derde lid, onder a en b gelezen:

a. hij door een beslissing van de rechter als bedoeld in artikel 15a, tweede lid, of door een beslissing van het bureau als bedoeld in de artikelen 15b, derde lid, en 21 de verlening van rechtsbijstand krachtens een toevoeging tussentijds beëindigt;

b. hij door een beslissing van het bureau de verlening van rechtsbijstand krachtens een toevoeging tussentijds aanvangt.

Aan artikel 25 wordt een vijfde lid toegevoegd, luidende:

Voorts kunnen bij de in het eerste lid bedoelde algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld omtrent de gegevens die de advocaat, procureur of gerechtsdeurwaarder aan het bureau van consultatie dient over te leggen inzake:

a. de aan de verzoeker boven de eigen bijdrage in rekening gebrachte kosten;

b. de aan de zaak bestede tijd;

c. de wijze waarop de zaak is geëindigd.

L. Artikel 26 wordt gelezen:

1. De verzoeker is geen kosten verschuldigd voor het uitbrengen van een exploit of het opmaken van een proces-verbaal in een zaak waarin op grond van een toevoeging rechtsbijstand wordt verleend, noch voor de bijstand bij de tenuitvoerlegging van de in een zodanige zaak gegeven uitspraak.

2. Aan deurwaarders die ingevolge het eerste lid kosteloos exploiten hebben uitgebracht, processen-verbaal hebben opgemaakt of bijstand hebben verleend bij de tenuitvoerlegging van een uitspraak, wordt, volgens regelen te stellen bij algemene maatregel van bestuur, een vergoeding van staatswege toegekend.

M. Voor de tekst van artikel 30 wordt het cijfer 1 geplaatst. Aan dat artikel wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

2. Onze minister van justitie doet jaarlijks ter gelegenheid van de aanbieding van de rijksbegroting aan de Staten-Generaal mededeling van zijn voornemens met betrekking tot de toepassing van de artikelen 8, 9 en 25 in het komende begrotingsjaar.

ARTIKEL II

In het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering² worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. De tiende afdeling van de zesde titel van het derde boek vervalt.

B. Vóór artikel 58 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 57b

1. Indien er termen zijn om de wederpartij van hem, aan wie ter zake van de gevoerde procedure krachtens de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden een toevoeging is verleend, in de kosten te verwijzen, zal de rechter haar ambtshalve veroordelen om aan de griffier te voldoen de ingevolge de artikelen 17 en 18 van de Wet tarieven in burgerlijke zaken in debet gestelde griffierechten alsmede de onder deze kosten begrepen salarissen van advocaten, procureurs of deurwaarders, en verschotten.

2. Uit het ingevolge het eerste lid ontvangen bedrag stelt de griffier degene aan wie een toevoeging is verleend zoveel mogelijk schadeloos voor de door deze voldane eigen bijdrage. Het eventueel resterende bedrag voldoet de griffier, na aftrek van zijn verschotten en de ingevolge artikel 25, eerste lid, van de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden aan de advocaat, procureur of deurwaarder te betalen vergoeding, aan de advocaat, procureur of deurwaarder.

3. Bij gebreke van betaling geschiedt de invordering krachtens een door de griffier uit te vaardigen dwangbevel. De artikelen 22 en 23 van de Wet tarieven in burgerlijke zaken zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de tenuitvoerlegging wordt opgeschort indien blijkt dat de veroordeling nog niet in kracht van gewijsde is gegaan.

C. Aan artikel 429k, tweede lid, wordt een zin toegevoegd luidende: Artikel 57b is van toepassing.

ARTIKEL III

In de Wet tarieven in burgerlijke zaken³ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Artikel 17 wordt gelezen:

Artikel 17

1. Indien op het tijdstip waarop het vast recht verschuldigd wordt de stukken omschreven in artikel 15a, eerste lid, van de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden zijn overgelegd, worden de rechten door de betrokkene verschuldigd, geheel, of indien bij de toevoeging een eigen bijdrage is opgelegd als bedoeld in de artikelen 9, derde lid, onder d tot en met g en 9a, van die wet, voor de helft in debet gesteld.

2. Indien op het tijdstip waarop het vast recht verschuldigd wordt, een voorlopige of voorwaardelijke toevoeging als bedoeld in de artikelen 15b, eerste lid, en 15c, eerste lid, van de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden is overgelegd, wordt het recht door de betrokkene verschuldigd, voorlopig in debet gesteld. Nadat is beslist over de definitieve toevoeging en de toevoeging wordt geweigerd of wordt verleend met oplegging van een eigen bijdrage als bedoeld in de artikelen 9, derde lid onder c tot en met f en 9a van die wet, dan wel de toevoeging met terugwerkende kracht wordt ingetrokken, zijn de alsdan verschuldigde rechten terstond opvorderbaar zonder dat de advocaat, procureur of gemachtigde van de betrokkene daarvoor aansprakelijk wordt.

3. Indien met toepassing van artikel 15a, tweede lid, van de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden de toevoeging wordt ingetrokken of zodanig wordt gewijzigd dat de rechten voor de helft in debet worden gesteld, zijn de alsdan verschuldigde rechten terstond opvorderbaar zonder dat de advocaat, procureur of gemachtigde van de betrokkene daarvoor aansprakelijk wordt.

B. Artikel 18 wordt gelezen:

Artikel 18

Indien geen toevoeging overeenkomstig de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden is verleend, stelt de griffier het vast recht verschuldigd door de betrokkene wiens inkomen blijkens door deze over te leggen verklaring als bedoeld in artikel 11, tweede lid van die wet niet meer bedraagt dan in artikel 9, derde lid, onder a tot en met c, onderscheidenlijk d tot en met g van die wet is bedoeld, voor het geheel, onderscheidenlijk voor de helft in debet.

De artikelen 9 en 22 van de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden, artikel 57b van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, en artikel 17, tweede en derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

C. Artikel 19 vervalt.

¹ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 19 juli 1982, Stb. 366.

² Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 20 april 1983, Stb. 182.

³ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 mei 1981, Stb. 317.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal: Kamerstukken II 1982/83, 17 769; 1983/84, 17 769

Hand. II 1983/84, blz. 162-177; 237-259; 260-277; 291-292

Kamerstukken I 1983/84 17 769 (19, 19a, 19b, 19c, 19d.) Hand. I 1983/84, zie vergadering van 20 en 21 december 1983

ARTIKEL IV

1. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende onderdelen daarvan verschillend kan worden gesteld.

2. De bij deze wet gewijzigde of ingevoegde artikelen 8, 9, 9a, 14, 22, tweede lid, 24, eerste lid, en 30, tweede lid van de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden gelden tot en met 31 december 1987.

3. Deze wet is niet van toepassing op rechtsbijstand die krachtens een voor haar inwerkingtreding op grond van de Wet rechtsbijstand aan on- en minvermogenden of het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering genomen beslissing aan de verzoeker wordt verleend.

Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële departementen, autoriteiten, colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 22 december 1983

Beatrix

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Uitgegeven de *dertigste* december 1983

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes